

Høringsbidrag vedr. ændringer af lov om akkreditering af videregående uddannelsesinstitutioner

Danske Professionshøjskoler takker for at blive hørt om ændringer af lov om akkreditering af de videregående uddannelsesinstitutioner.

Lovforslaget indeholder gode tilføjelser og præciseringer

Danske Professionshøjskoler finder der er gode takter i lovforslaget, men samlet set vil ændringerne betyde en markant øget bureaukratisering af kvalitetssikringen og dermed øgede omkostninger for institutionerne".

Det er Danske Professionshøjskoler vurdering, at tiden er inde til at opdatere loven for akkreditering af de videregående uddannelsesinstitutioner. Med justeringerne af loven sikres det, at rammerne for kvalitetssikringen af de videregående uddannelsesinstitutionerne er tidssvarende og på bedste vis understøtter den fortsatte udvikling af det videregående uddannelsessystem. Med ændringerne af loven bør det være ambitionen, at rammerne for kvalitetssikring af de videregående uddannelsesinstitutioner fremtidssikres ved at eliminere dobbelt styring, parallelsystemer og unødigt bureaukrati.

Danske Professionshøjskoler anser det som en styrkelse af loven, at:

- der gives mulighed for, at Akkrediteringsrådet, i særlige tilfælde, kan indstille til ministeren, at fristen for, hvornår en uddannelsesinstitution senest skal have gennemgået en institutionsakkreditering, udsættes. Tilføjelsen til loven er med til at sikre fleksibiliteten i akkrediteringssystemet
- perioden for, hvor lang tid en uddannelsesinstitution har til at rette op på en betinget positiv institutionsakkreditering, forlænges fra to til tre år. Denne ændring er med at understøtte uddannelsesinstitutionens muligheder for reelt at rette op på en mindre velfungerende praksis
- det i forbindelse med fusioner og sammenlægninger præciseres, hvilken akkrediteringsmæssig status institutioner der lægges sammen har, og hvilken rolle ministeren har i denne sammenhæng

Danske Professionshøjskoler har ud over den overordnede opbakning til lovændringerne følgende bemærkninger:

Øget bureaukrati og ressourceforbrug, når institutionsakkreditering omfatter prøve- og eksamenssystemet

Det bemærkes, at indførelsen af nye procedurer for kvalitetssikring af prøvesystemet oprindeligt skulle ses i lyset af, at Censorudvalget anbefalede, at institutionerne fik mere frihed i forhold til at fastsætte omfanget af prøver og censur. Denne øgede frihed har ministeriet nu meldt ud ikke realiseres. Tilbage står dog et nyt krav om, at institutionsakkreditering udvides til at omfatte kvalitetssikring af uddannelsesinstitutionens prøve- og eksamenssystem. Der bliver derved tale om ekstra administrative krav, som ikke modsvares af lettelser, som oprindeligt foreslået af Censorudvalget. Det er problematisk, fordi flere ressourcer i en tid med besparelser derved må allokeres mod nye procedurer og akkreditering og derved går fra gennemførelsen og udvikling af undervisningen. Dette strider mod målsætningerne om afbureaukratisering.

Hvis man ser bort fra det først nævnte væsentlige problem mener Danske Professionshøjskoler, at det kan være udmærket at indføre kvalitetssikring af prøver og eksamen i de nuværende institutionsakkrediterings-

kriterier. Det vurderes ligeledes hensigtsmæssigt, at kravet indføres i forbindelse med 2. runde institutionsakkreditering.

Risiko for parallelsystemer og uklarhed, når censorer både skal afrapportere til uddannelsesinstitutionen og kan anmode om, at uddannelser udtages til en uddannelsesgennemgang

Når der fremover skal etableres et nyt system til kvalitetssikring af prøver og eksamener vil det naturligvis komme til at betyde, at institutionerne etablerer yderligere mere omfattende systemer som sikrer, at klager og feedback fra studerende, censorer og interne eksaminator opsamles og videregives til ledelserne og institutionens kvalitetssystem. I den sammenhæng er det vigtigt for systemernes funktion og legitimitet, at censorerne afrapporterer til institutionens ledelse.

Med forslaget er dog lagt op til et dobbelt kontrolsystem, hvor censorerne derudover kan ”angive uddannelserne direkte til en uddannelsesgennemgang”. I ”Indledning og baggrund” side 17 øverst i lovforslaget om censorformændenes rolle står der således: *”Det er endvidere hensigten i akkrediteringsbekendtgørelsen at præcisere gældende ret, således at uddannelses- og forskningsministeren kan udtage en uddannelse med særlige kvalitetsmæssige udfordringer til en gennemgang på baggrund af en begrundet anmodning fra et censorformandskab”*. Danske Professionshøjskoler er opmærksom på, at det i den gældende ”Lov om akkreditering af videregående uddannelsesinstitutioner” i kapitel 5 under Øvrige bestemmelser står, at ministeren af egen drift eller efter anmodning fra Akkrediteringsrådet, arbejdsmarkedets parter eller de studerede kan udtage uddannelser eller uddannelsesudbud med særlige kvalitetsmæssige udfordringer til gennemgang. Danske Professionshøjskoler anerkender, at det er hensigtsmæssigt at centrale interessenter har mulighed for at rejse kritik, som i sjældne tilfælde kan give anledning til en ekstern gennemgang.

Ved at give censorformændene mulighed for at anmode ministeren om en gennemgang er der dog risiko for, at der etableres uhensigtsmæssige dobbeltsystemer, hvor censorerne dels skal afrapportere til institutionen, og samtidig kan udtage en uddannelse til en gennemgang. Det skaber uklarhed om censorernes roller i forhold til, hvem der rapporteres til. Det kan være med til at underminere, at det er institutionernes ledelser som via den interne kvalitetssikring følger op på og sikrer kvaliteten af prøve- og censorsystemet. Og hvor det herefter er Akkrediteringsinstitutionen som i forbindelse med institutionsakkrediteringen vurderer, om institutionens system er så velfungerende, at det kan opnå en positiv institutionsakkreditering.

Dertil kommer, at eventuelle problemer først løses med meget stor forsinkelse, hvis en uddannelse udtages til en uddannelsesgennemgang på basis af anmodning fra et censorformandskab. Der vil således hurtigt gå over et år, før censorformandskabet har afsendt en anmodning, ministeriet har imødekommet den, et panel er nedsat, en gennemgang er udarbejdet, den er behandlet, og der er taget stilling til opfølgning m.v. Det er en bureaukratisk og ineffektiv måde at løse konkrete problemer i uddannelserne på.

På den baggrund ser Danske Professionshøjskoler ingen fordele ved, at censorformandskaberne fremover kan anmode om udtagelse af uddannelser til uddannelsesgennemgange. Samtidig anbefaler vi, at censorernes roller og opgaver tydeliggøres, så det bl.a. bliver helt klart, at det forventes, at de afrapporterer systematisk til institutionen, så snart problemer opstår, så de kan løses hurtigst muligt.

Danske Professionshøjskoler gør ligeledes opmærksomhed på, at der er en særlig problemstilling for professionshøjskolerne og erhvervsakademierne, da uddannelserne her har studieordninger med nationale fællesdele. Det bør derfor præciseres i lovforslaget, hvordan Danmarks Akkrediteringsinstitution skal stille sig i en situation, hvor en censorformand rejser kritik af et udbud af en national uddannelse eller af selve uddannelsen. Er kritikken rettet mod uddannelsen, skal løsningen findes inden for sektoren. Danske Professionshøjskoler anbefaler ligeledes her, at censorformændenes kritik rettes mod de ansvarlige institutioner, som så må finde en løsning i sektoren. Institutionens opfølgning på censorformændenes afrapporteringer inkl. kritik kan således indgå i den næstkommende institutionsakkrediteringsproces.

Nye procedurer og krav til godkendelse af uddannelser inden for nye fagområder/videnskabelige områder

I lovforslaget foreslås tilføjelse af følgende nye regler til akkrediteringsloven:

”Hvis en uddannelsesinstitution vil oprette nye uddannelser og uddannelsesudbud inden for videnskabelige områder eller fagområder, som uddannelsesinstitutionen ikke udbød uddannelser inden for, da institutionsakkrediteringen blev påbegyndt, kan ministeren træffe afgørelse om, at godkendelsen af nye uddannelser og nye uddannelsesudbud sker under forud sætning af, at den nye uddannelse eller det nye uddannelsesudbud opnår en positiv afgørelse i forhold til kriterier for uddannelsens kvalitet. Ministeren fastsætter regler om, hvilke kriterier for uddannelsens kvalitet der skal anvendes ved afgørelsen efter 1. pkt.”

Danske Professionshøjskoler finder ikke, at der er behov for en sådan ny supplerede godkendelsesproces, da kvalitetssikring af nye udbud inden for nye fagområder/videnskabelige områder er omfattet af institutionsakkrediteringssystemet. Det sker ved, at Danmarks Akkrediteringsinstitution ved en positiv akkreditering har sikret sig, at institutionen har velfungerende systemer til oprettelse og kvalitetssikring af nye uddannelser og udbud. Ligeledes kan Akkrediteringsinstitutionen ved en institutionsakkreditering se på, at allerede oprettede uddannelser inden for nye fagområder/videnskabelige områder er kvalitetssikret og har høj kvalitet.

Danske Professionshøjskoler har derudover følgende bemærkninger:

- Det er problematisk, at der indføres et nyt sæt regler, som vil øge bureaukratiet ved godkendelse af nye uddannelser og udbud inden for nye fagområder eller videnskabelige områder. Dvs. at nye udbud og uddannelser skal igennem både en prækvalificering og derefter en yderligere afgørelse, som kommer udover, at institutionen allerede har opnået institutionsakkreditering. Det er en omfattende proces, som forsinker mulighederne for at udvikle nye uddannelser og udbud.
- Set i lyset af, at der er tale om en yderligere godkendelsesprocedure, som lægges oveni eksisterende regulering, er det væsentligt, at den kun anvendes i særtilfælde. Hvis institutionen helt eller delvist allerede har relevant viden fra beslægtede uddannelser bør proceduren derfor ikke finde anvendelse
- Det er ikke klart i lovforslaget, hvilke kriterier der skal ligge til grund for godkendelsen. I uddannelsesakkrediteringskriterium II for nye uddannelser og udbud er der imidlertid allerede formuleret krav til uddannelsernes videngrundlag, og Danske Professionshøjskoler finder derfor, at det bør være dette kriterium, som ligger til grund for godkendelsen. Kravene er i forvejen kendte og omfatter præcist videngrundlaget, som er det ”kritiske punkt” ved etablering af aktivitet inden for nye fagområder eller videnskabelige områder.
- Det er vigtigt, at der er klarhed over, hvad det vil sige, at der er tale om uddannelser inden for et nyt fagområde (de erhvervsrettede videregående uddannelser) eller nye videnskabelige områder (universitetsuddannelser), idet der netop opereres med forskellige begreber. Det er afgørende, at ministreret sikrer, at der sker en ensartet behandling på de to områder. Kriterierne til afgørelse af om der er tale om nyt fagområde/videnskabeligt område bør være tydeligt defineret på forhånd af ministeriet, så institutionerne kan planlægge herefter.

Udformning af akkrediteringskriterier og -vejledning

Når udvidelsen af institutionsakkrediteringerne skal udmøntes, må det forventes, at akkrediteringsvejledningen skal udvides med tilføjelse af ny krav og kriterier til uddannelsesinstitutionernes prøve- og eksamenssystem. Det bør være af fælles interesse, at kravene er meningsfulde for Danmarks Akkrediteringsinstitution såvel for uddannelsesinstitutionerne. Kravene bør således forventes udviklet i et samarbejde mellem Danmarks Akkrediteringsinstitution og uddannelsesinstitutionerne. Involvering af institutionerne er desuden i overensstemmelse med, at Danmarks Akkrediteringsinstitution i den for nyligt gennemførte ENQA review opfordres til en tættere og engageret dialog med sine interessenter. Disse forventninger kan med fordel præciseres i bemærkningerne til ændringerne af loven.

Derudover er det væsentligt for Danske Professionshøjskoler, at sektoren inddrages i god tid i forbindelse med formulering af akkrediteringskriterier mv. i bekendtgørelsen.

Samlet stor stigning i eksterne kvalitetssikringsprocedurer m.v.

Danske Professionshøjskoler bemærker afslutningsvist, at der samlet set er tale om en væsentlig stigning i eksterne procedurer.

Institutionsakkreditering er i sig selv en ganske omfattende proces for institutionerne, hvilket betyder, at ressourcerne til interne kvalitetssikringsprocedurer og administration heraf er stigende set i forhold til det tidligere uddannelsesakkrediteringssystem.

Dertil kommer, at man ved revisionen af akkrediteringsloven tilføjer en ny omfattende procedure til kvalitetssikring af prøve- og eksamenssystemet, en ny procedure for godkendelse af nye udbud og uddannelser inden for nye fagområder/videnskabelige områder samt lægger op til gennemførelse af uddannelsesgennemgange efter indstilling fra censorformandskabet.

Endelig lægger ministeriet yderligere op til, at der skal udvikles en model for tværgående kvalitetsbedømmelse på tværs af institutionerne som en del af styrkelse af censormetoden bl.a. inspireret af systemer i England og Sverige. Det er vigtigt, at det bliver præciseret, at der her bliver tale om kvalitetssikring af prøverne, og at der ikke er tale om en tværgående kvalitetssikring af selve uddannelseskvaliteten, idet kvalitetssikringen af uddannelserne som nævnt er ganske omfattende allerede.

Med venlig hilsen

Inge Friis Svendsen